

Private rechten voor natuur

Laura Burgers

VMR

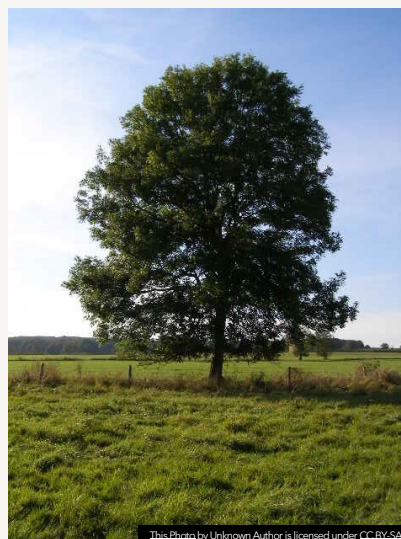
1 maart 2022

1

Overzicht

- 1) Wat is duurzaamheid?
- 2) Wie bepaalt wat duurzaamheid is?
- 3) De natuur geïnstrumentaliseerd
- 4) Het belang van het privaatrecht voor de natuur

This Photo by Unknown Author is licensed under CC BY-SA

2

3

4

Poll: wat is duurzaamheid?

1. Duurzame ontwikkeling
2. Rechtvaardigheid tussen generaties
3. Klimaatprobleem oplossen
4. Bestendigheid van de samenleving op sociaal, economisch en ecologisch vlak
5. Iets anders, namelijk... (schrijf in chat)

5

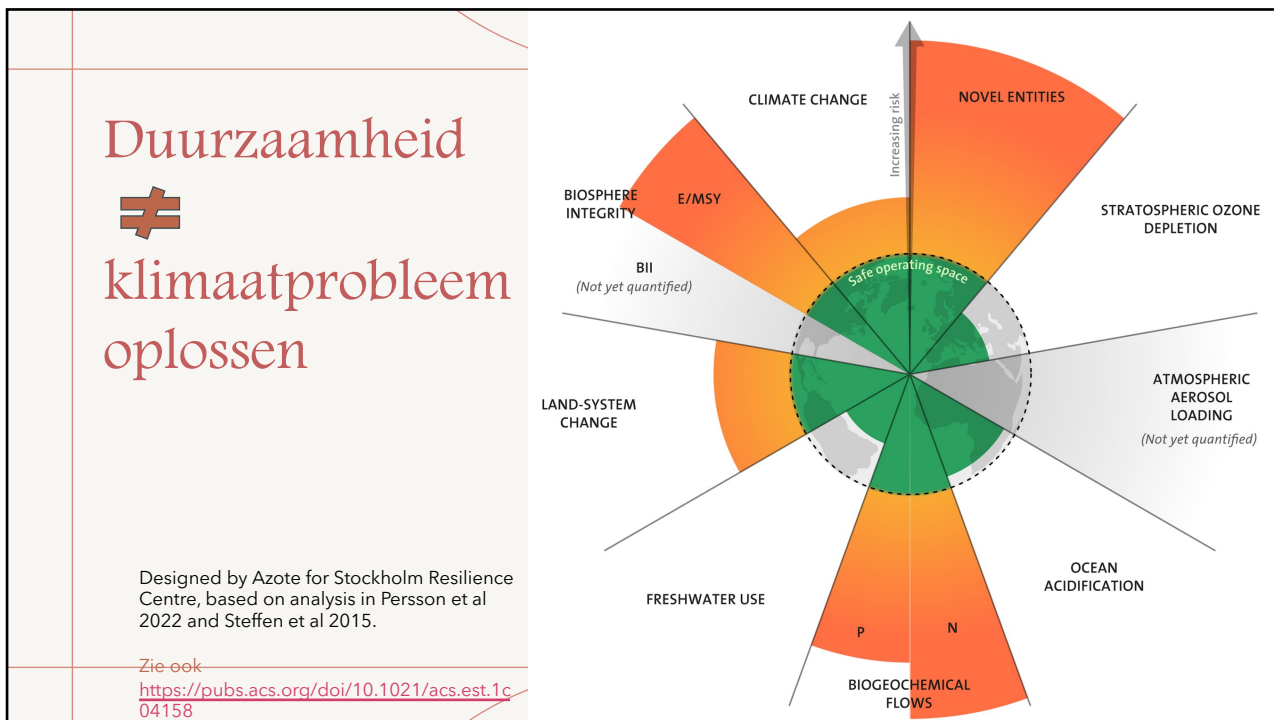
Wat is duurzaamheid?

- Duurzaamheid $\neq$ duurzame ontwikkeling
- 'Duurzame ontwikkeling' gedefinieerd in 1987 *Our Common Future*
- Pas dus op voor de valkuil om duurzaamheid te definiëren als 'rechtvaardigheid tussen generaties'

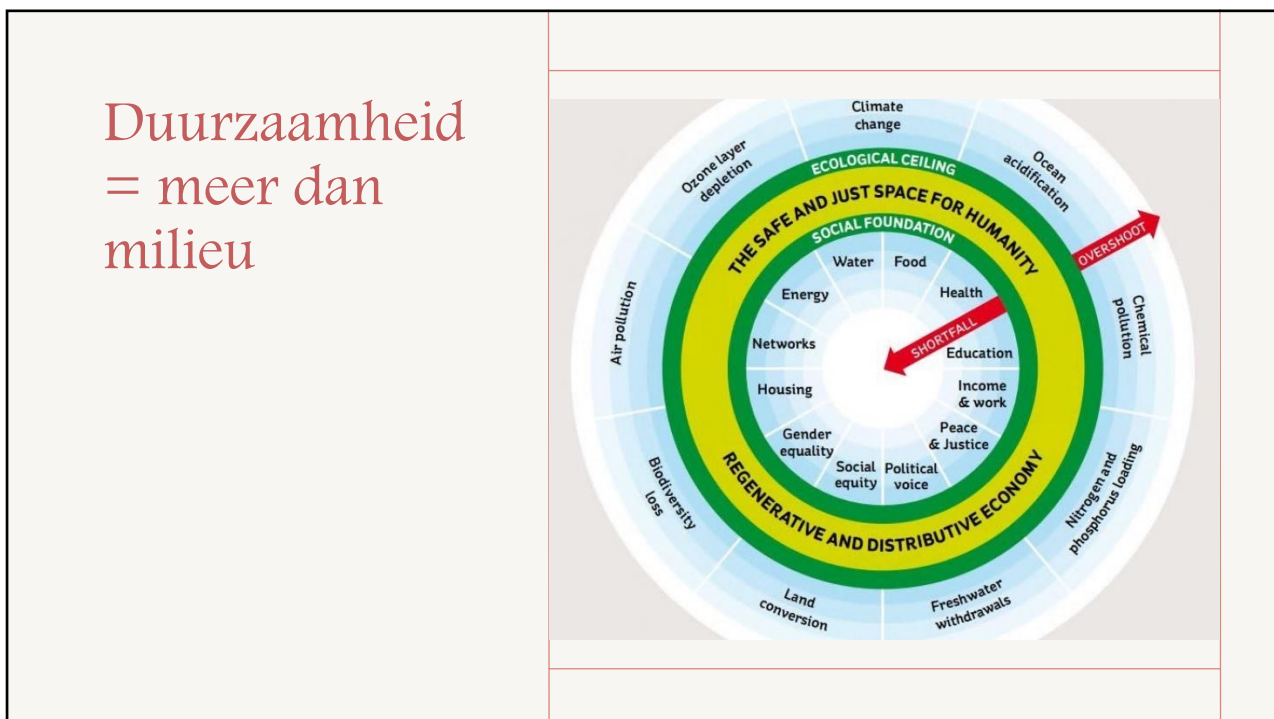

This Photo by Unknown Author is licensed under CC BY

6

7

8

Duurzaamheid als publiek belang

- Wie is dat publiek?
- Wie bepaalt wat duurzaam is?
- Wie bepaalt wat die 'safe and just space for humanity' is?
- En wie monitort dat op mondiale schaal?

9

Planetaire grenzen *instrumentaliseren*
natuur

10

Deze instrumentele blik in het recht

- Frans grondwettelijk milieu-handvest: "...de toekomst en het hele bestaan van de mensheid is onlosmakelijk verbonden met zijn natuurlijke omgeving..."
- Openingsparagraaf claim van Stichting Urgenda uit 2013: "De aarde koerst af op een aanzienlijke, ingrijpende klimaatverandering met zeer ernstige gevolgen voor de bestaande ecosystemen van de planeet - en daarmee ook voor de mensheid die van die ecosystemen moet bestaan."
- Het *mensenrecht* op een schoon milieu
- Begrijp me niet verkeerd, dit is allemaal vooruitgang voor duurzaamheid - alleen *instrumenteel*

11

Wanneer wint de boom?

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

12

Intrinsieke waarde natuur in recht

- *Préjudice écologique* in de Franse *Code Civil*: ecologische onrechtmatige daad
- Delen van de claim tegen Shell, namelijk die van de Waddenvereniging
  - Kom terug in Rechtbank Den Haag 26 mei 2021, zorg voor verdrinken Waddenzee
- Zoöp-model Nieuwe Instituut Rotterdam, zie <https://zoop.hetnieuweinstituut.nl/>
- Maar: nog altijd *object* van menselijke plichten en geen *subject* met eigen rechten

13

Rechten voor natuur

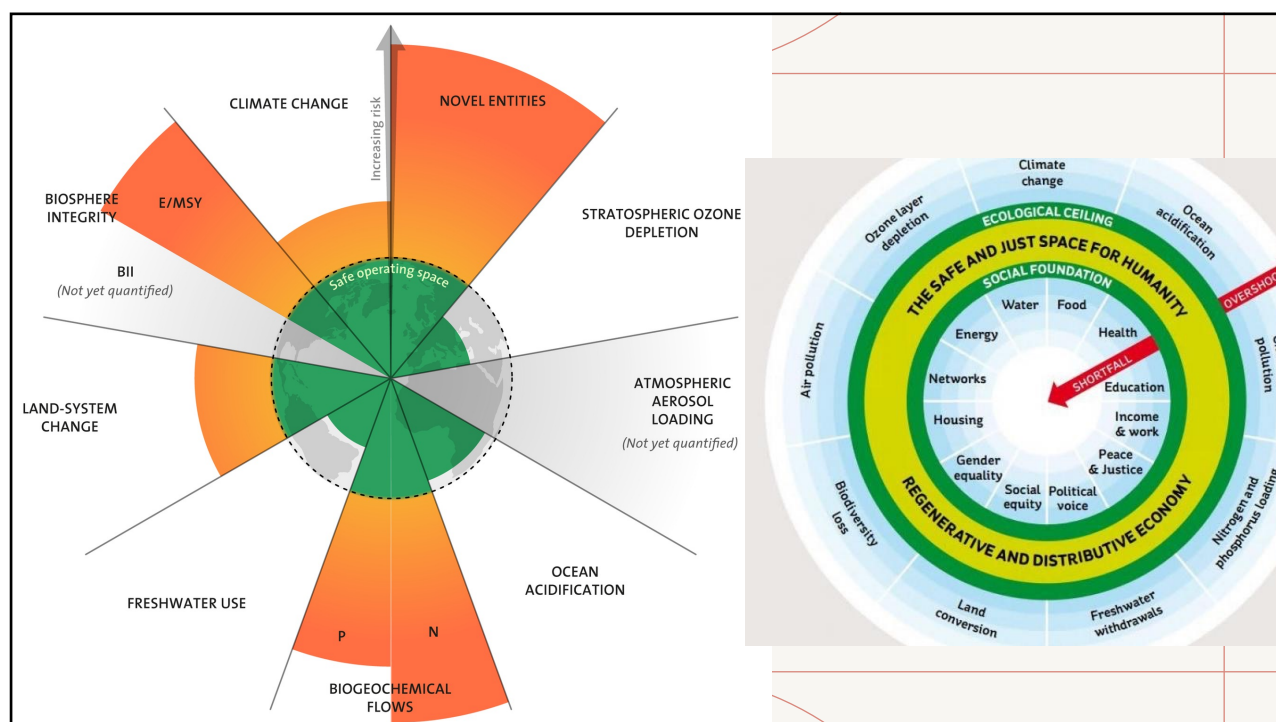
- Ook steeds meer in Europa, zie: <https://blog-iacl-aidc.org/new-blog-3/2022/2/22/european-rights-of-nature-initiatives-6qxaj>

14

Publieke versus private rechten van natuur

- Wat voor soort rechten zijn rechten voor natuur?
  - Dat verschilt
- Rechten voor natuur als 'mensenrechten', dus fundamentele rechten
  - Minimum-garantie
  - Publieke belangenafweging
- Rechten voor natuur als private rechten
  - Contract sluiten, over eigendommen beschikken
  - Private belangenafweging
  - Private handhaving

15

16

Zijn rechten voor natuur de oplossing?

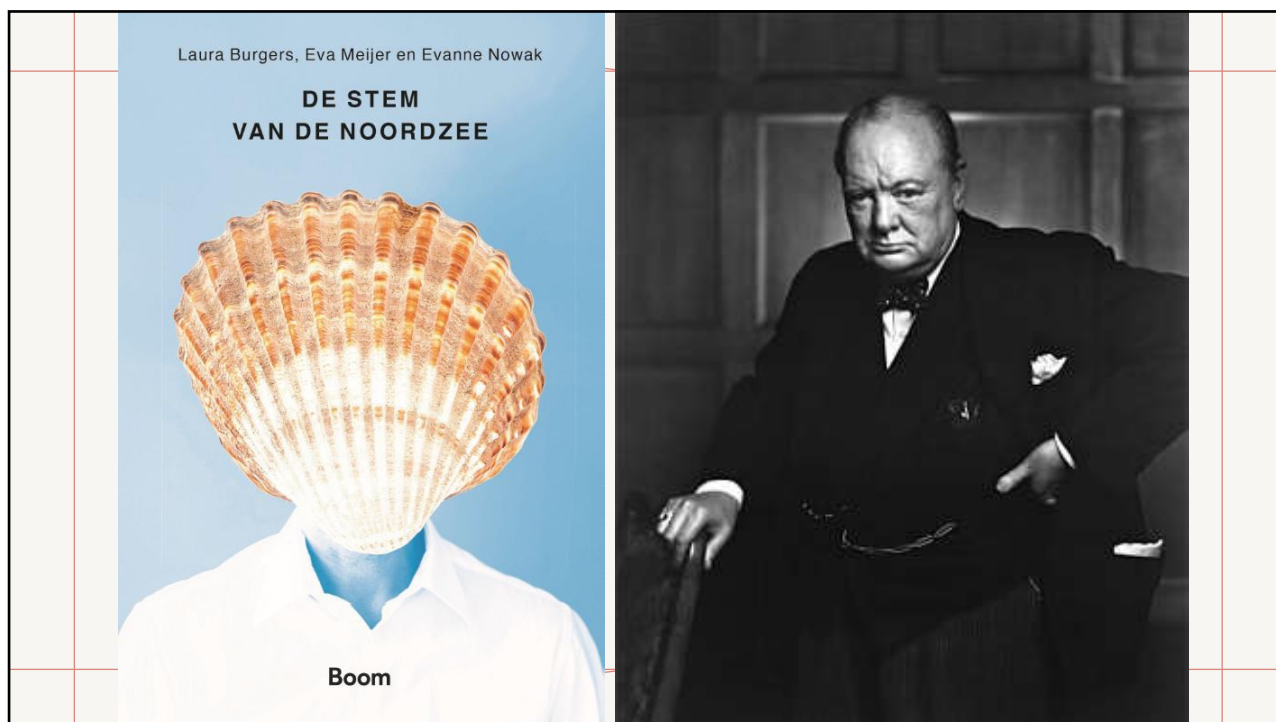
- Rechtssubjectiviteit onderscheidt entiteiten van elkaar
- Het Antropoceen dwingt ons te denken in verbondenheid

17

Zijn rechten voor natuur de oplossing?

- We leven in de trieste werkelijkheid dat zelfs de planetaire grenzen niet bewaakt worden
- Gootschalige maatschappelijke en sociale veranderingen zijn echter mogelijk

18

19

20

Stellingen

- Duurzaamheid kan niet louter over mensen en hun behoeften gaan
- Versterking van private handhaving is noodzakelijk om de natuur te verdedigen tegen menselijke economische expansiedrift

